

Kampen mot underutveckling måsteföras på olika plan, och den tar sig en rad former, från statliga ekonomiska stödåtgärder, bilateralt och multilateralt, över näringslivets egna satsningar på industrialisering i utvecklingsländer (där billig arbetskraft dessvärre oftast är enda lockelsen), till non-governmental initiativ av alla de slag. Ett exempel på sistnämnda stödformer är de idrottsliga initiativ som tas på många håll i världen, och som uppmärksammats på senare tid för deras framgångar när det gäller att skapa sammanhållning inom byar och grannskap och bidra till att ungdomar får bättre uppväxtförhållanden. En aktör med hög ambitionsnivå när det gäller att använda idrotten för utveckling mot underutveckling är Norges fotbollförbund, och i *Det er ikke ballen det kommer an på, det er målene: Internasjonalt arbeid for bærekraftig sosial utvikling*, en samling texter sammanställda av Anders Krystad, visas hur fotbollen kan användas som ett redskap för samhällsutveckling. Kristin Fransson har läst boken för idrottsforum.orgs räkning, och hon förundras över hur långt svensk idrott halkat efter i det internationella utvecklingsarbetet.

Fotboll mot underutveckling

Kristin Fransson

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Anders Krystad (red)

Det er ikke ballen det kommer an på, det er målene: Internasjonalt arbeid for bærekraftig sosial utvikling

112 sidor, hft., ill.

Oslo: Norges Fotballforbund 2004

För knappt ett år sedan började jag min forskarbana på Idrottsvetenskap, Malmö högskola, och då hade jag inte en aning om vad mitt arbete skulle leda till. Men med tiden kom mitt intresse och mina arbetsuppgifter allt mer att riktas mot mänskliga rättigheter, då främst barnkonventionen. Detta utvecklade sig till ett samarbete med KFUK-KFUM där målet blev en gemensam konferens om idrottens roll i internationellt utvecklingsarbete. I mitt sökande efter föreläsare och potentiella konferensbesökare noterade jag att Norges Idrottsförbund och NORAD tycks ha kommit något längre i sitt arbete, än till exempel Riksidrottsförbundet och SIDA, när det gäller att använda idrotten som verktyg för demokratiarbete, fattigdomsbekämpning och HIV/AIDS-informationsspridning. Här har idrottsförbundet och föreningar tillsammans med hjälporganisationer börjat se till varandra för att på ett gynnsamt sätt nå ut till behövande människor. Tanken är att idrottens internationella språk kan få människor att lättare mötas och förstå varandra.

Det var därför inte så märkligt att just jag blev tilldelad *Det er ikke ballen det kommer an på, det er målene*, med dess underrubrik "Internasjonalt arbeid for bærekraftig sosial utvikling". Det är kanske lite överdrivet att kalla den bok med tanke på omfånget. Varje kapitel finns på två språk, vilket medför att boken egentligen bara borde vara

hälften så tjock. Det är Norges fotbollförbund (NFF), med Anders Krystad i spetsen, som tagit fram boken som främst riktar sig till dem som arbetar med internationellt utvecklingsarbete och är NFF:s partners. Boken vill ge en bild av hur fotbollen kan användas för internationellt hjälparbete och som ett verktyg för att utveckla samhället. Genom att visa fotbollens viktiga roll kan man öka intresset och förståelsen för denna form av utvecklingsarbete samtidigt som man skapar starkare band mellan fotbollsföreningar i Norden och fotbollsföreningar i utvecklingsländerna.

Boken beskriver NFF:s sätt att arbeta med utvecklingsfrågor, deras policy och samarbetspartners samt olika projekt. Kapitlens upplägg varierar relativt mycket, beroende på vad de beskriver och vilken författare som sammanställt dem. Ett kapitel tar upp NFF:s strategier för utvecklingsarbete punkt för punkt, ett annat beskriver NFF:s instruktörskår, och ett tredje kapitel är mer utformat som en reseberättelse. Jag fascineras av att författarna, som rest i idrottens tjänst för att förbättra livet för sämre ställda, slås av den glädje och positiva energi de möts av bland människorna. Boken avslutas med 42 punkter ur FN:s barnkonvention. Nästan alla kapitel är översatta från norska till engelska, förutom ett mycket välskrivet och intressant stycke på danska författat av Anders Levinsen. Det är alltså möjligt läsa boken på norska eller på engelska, eller på norska med danskt uttal som i mitt fall efter några års vistelse i vårt södra grannland.

I ett stycke om riktlinjer för internationellt deltagande och utveckling radas en mängd punkter upp. Den mest intressanta punkten handlar om sexuella trakasserier och övergrepp, vilket aktualiserar en av de mörkaste sidorna inom idrotten, en sida som ofta negligeras. Detta är en viktig punkt eftersom barn och ungdomar i idrotten står i ett beroendeförhållande till vuxna. NFF:s generella råd är att man ska vara öppen kring problematiken och att alla ska ha kunskap om att det föreligger en nolltolerans mot sexuella trakasserier och övergrepp, något som jag tidigare inte stött på i andra policydokument i idrottsvärden. Det gör denna lilla bok än mer trovärdig och användbar.

Känslan man får av att läsa boken är att norrmännen kommit längre i sitt användande av idrott i utvecklingsarbete än vi svenskar. (Till skillnad mot engelsmännens sätt att arbeta är det dessutom ingen "kolonialismvarning" på det.) Men varför har inte den svenska idrottsrörelsen kommit så särskilt långt? Är det för att Sverige, som vanligtvis verkar vara en konflikträdd nation, inte vill engagera sig på grund av exempelvis risk för avhopp av idrottsmän vid besök i Sverige och att det i sin tur kan leda till konflikter mellan landet eller länderna i fråga (en problematik som dryftas i boken)? Eller har bara inte Idrotts-Sverige insett fördelarna med detta arbete och engagemang?

Många frågor dök upp när jag läste boken, vilket är stimulerande. Boken är dock mest intressant för dem som vill veta hur NFF arbetar, för att kanske själva dra igång något projekt, eller om man vill ha konkreta råd och tips för sitt utvecklingsarbete. Boken har därmed en begränsad läsekrets. Men den är välskriven och kan mycket väl fungera som en inspirationskälla för till exempel andra idrottsförbund, i Sverige!

© **Kristin Fransson 2006**

 Köp boken från NFF

 Kjøp boken fra NFF

 Køb bogen fra NFF